

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Provinciaal Instituut voor Secundair onderwijs te TIENEN

Hoofdstructuur voltijds secundair onderwijs

Instellingsnummer 33571
Instelling Provinciaal Instituut voor Secundair onderwijs
Directeur Bart GOVEN
Adres Alexianenweg 2 - 3300 TIENEN
Telefoon 016-81.45.11
Fax 016-82.20.57
E-mail bart.goven@vlaamsbrabant.be
Website <http://www.piso.be>

Bestuur van de instelling Provinciebestuur Vlaams-Brabant
Adres Provincieplein 1 - 3010 KESSEL-LO

Scholengemeenschap SGGO Tienen-Landen
Adres Alexianenweg 2 - 3300 TIENEN
CLB GO! CLB Leuven-Tienen-Landen
Adres Oude Vestenstraat 14 - 3300 TIENEN

Dagen van het doorlichtingsbezoek 18-03-2013, 19-03-2013, 20-03-2013, 21-03-2013 en 22-03-2013

Einddatum van het doorlichtingsbezoek 22-03-2013

Datum bespreking verslag met de instelling 23-05-2013

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Martine Zaman
Teamleden Agnes Geerts
Hubert Van Tendeloo
William Vroonen

Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil

Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	6
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	6
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	6
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	7
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	7
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	7
3.1.1.1 Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs (OKAN) (BVR van 1/3/2007)	7
3.1.1.2 Techniek in de eerste graad A (leerplan O/2/2010/013)	10
3.1.1.3 Techniek in het eerste leerjaar B (leerplan O/2/2010/019).....	10
3.1.1.4 Verzorgingstechnieken en voeding in het beroepsvoorbereidend leerjaar Haartzorg - Verzorging-voeding (leerplan O/2/2005/053)	11
3.1.1.5 Bio-esthetiek in tso tweede graad in de studierichting Bio-esthetiek (leerplan O/2/2010/107).....	13
3.1.1.6 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad in de studierichtingen Auto, Elektrische installaties, Haartzorg, Houtbewerking, Restaurant en keuken, Verzorging en Werktuigmachines (leerplan 2002/4//4/A//1/III//D)	15
3.1.1.7 Bio-esthetiek, dameskappen en herenkappen in bso derde graad in de studierichting Haartzorg (leerplan O/2/2004/253); de module Haartooi (dameskappen en herenkappen) in bso derde graad derde leerjaar niet ingericht in de vorm van een specialisatiejaar (naamloos leerjaar) (leerplan 000-OVSG-029)	18
3.1.1.8 Elektriciteit en stage in bso derde graad in de studierichting Elektrische installaties (leerplan O/2/2005/342)	20
3.1.1.9 Opvoedkunde, verzorging en stage in tso derde graad in de studierichting Gezondheids- en welzijnswetenschappen (leerplan O/2/2004/265)	22
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	24
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	24
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	26
4.1 Begeleiding.....	26
4.1.1 Leerbegeleiding	26
4.2 Evaluatie.....	27
4.2.1 Evaluatiepraktijk	27
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	29
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	31
6.1 Wat doet de school goed?.....	31
6.2 Wat kan de school verbeteren?	31
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	31
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	32
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	32
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	32

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

Het provinciaal instituut voor secundair onderwijs is een middelgrote school in het centrum van de stad Tienen die zich toelegt op technisch en beroepsonderwijs. De school is omringd door concurrerende scholen en strijdt in deze context voor het behoud van haar breed studietoeraanbod. Het relatief beperkte aantal leerlingen dwingt de school echter om het aanbod grondig te herschikken. De schoolleiding heeft hiertoe een gedegen studie doorgevoerd die resulteerde in een meerjarenplan om de problematiek aan te pakken.

De kwaliteit van de leerprestaties voldoet voor de meeste doorgelichte vakken. Dit is niet het geval voor Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers, voor techniek in 1B en voor de doorgelichte vakken van het specifieke gedeelte van de tweede graad Bio-esthetiek en van de derde graad Elektrische installaties en Gezondheids- en welzijnswetenschappen. De tekorten zijn voornamelijk te wijten aan onderwijsorganisatorische aspecten gekoppeld aan een te beperkt leerplangericht werken waardoor er zich tekorten voordoen op het vlak van het studietoeraanbod en de evaluatiepraktijk. Hierdoor voldoet de school niet aan alle erkenningsvoorwaarden en brengt de onderwijsinspectie een in de tijd beperkt gunstig advies uit. Het vastgesteld tekort voor het vak techniek in 1B wordt niet opgenomen in het eindadvies van dit verslag omdat het inspectieteam vertrouwen heeft in een bijsturing op korte termijn.

De school reikt in tegenstelling tot vergelijkbare scholen meer C-attesten uit. De ongunstige cijfers zijn een gevolg van een aantal factoren die samenkomen. Veel leerlingen komen naar de school met een verleden in een andere school of doen het jaar over. De gemiddelde schoolse achterstand loopt op tot 74 %. Vele leerlingen worstelen met (leer)problemen, hebben een thuistaal anders dan het Nederlands en komen uit kansarme gezinnen. Deze leerlingenkenmerken stellen de school voor grote uitdagingen om de eerder zwakke uitgangspositie om te buigen.

De school stelt bij deze kwetsbare populatie dan ook zorg centraal en zet vooral in op maatregelen en acties die de leerlingen in hun leerproces, hun taalontwikkeling en hun sociaal en emotioneel welbevinden moeten ondersteunen. Orde en discipline zijn daarbij belangrijk. De school voorziet in een trapsgewijze aanpak van de leerbegeleiding via de vakleraar, de klastitularis en bij structurele problemen via de cel leerlingenbegeleiding. Ze heeft beperkte procedures om specifieke noden van leerlingen op te sporen en te signaleren. Er is ook een digitaal leerlingenvolgsysteem dat sinds kort wordt aangewend om leerlingen met minder goede resultaten effectief te begeleiden. Het geheel leidt tot een behoorlijke samenhang van detectie, begeleiding en opvolging van leerproblemen.

Uit het kwaliteitsonderzoek van de evaluatiepraktijk blijkt dat de school recentelijk gestart is met het ontwikkelen van een visie. Een aantal richtlijnen zijn opgenomen in het studiereglement. Op inhoudelijk en organisatorisch vlak stellen zich evenwel nog een aantal uitdagingen. Het gelijkgericht werken wordt gehypothekeerd door de verantwoordelijkheid op het lerarenniveau te leggen. Een aantal ondersteunende documenten missen nog hun doel door gebrek aan voldoende scholing. De resultaten van de bevestigingen bij leraren rond aspecten van de evaluatiepraktijk wachten nog op een verwerking en een actieplan. De schoolleiding en de werkgroep kwaliteitszorg stelt zich als doel de evaluatiepraktijk bij te sturen en te voorzien in een degelijke nascholing voor de leraren. De motivering van B- en C-attestering is nog te beperkt.

Het schoolbeleid werkt planmatig. Verschillende beleidsdocumenten sturen de onderwijskundige en ondersteunende processen van de schoolorganisatie aan. De aandachtspunten komen uit zowel interne als externe evaluatie, wat het toenemende beleidsvoerend vermogen van de school aantoonst. Ook de aandacht voor kwaliteitszorg evolueert gunstig. De taakverdeling van het middenkader leidt echter niet altijd tot gelijkaardige resultaten in het geheel van de beleidsvoering. Hier mist de school vooral kansen om onderwijskundige processen aan te sturen en op te volgen.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	techniek	
Graad 1 B	techniek	
Graad 1 Haarzorg - Verzorging-voeding		verzorgingstechnieken, voeding
Graad 1 Moderne wetenschappen	techniek	
Graad 2 TSO Bio-esthetiek		bio-esthetiek
Graad 3 BSO Elektrische installaties	project algemene vakken	elektriciteit, stage
Graad 3 BSO Haarzorg	project algemene vakken	bio-esthetiek, dameskappen, herenkappen, stage
Graad 3 BSO Houtbewerking	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Naamloos leerjaar		cluster haarzorg
Graad 3 BSO Restaurant en keuken	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verzorging	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Werktuigmachines	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen		opvoedkunde, stage, verzorging
OKAN Onthaalonderwijs anderstalige nieuwkomer	Nederlands voor nieuwkomers	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Nederlands voor nieuwkomers in de onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers van het secundair onderwijs (OKAN) (BVR van 1/3/2007)

Voldoet niet

De school kan niet aantonen dat de ontwikkelingsdoelen in voldoende mate nagestreefd worden. De leerlingen kunnen de functionele vaardigheden niet efficiënt inoefenen omdat de lesgroepen te groot en te heterogeen zijn. Er wordt nog geen individueel leer- en ontwikkelingstraject voor alle leerlingen uitgezet. De evaluatie en de rapportering zijn niet afgestemd op de ontwikkelingsdoelen. De ondersteuning via de vervolgcaching voldoet niet.

Onderwijsaanbod De taaldoelen worden nagestreefd met lesmateriaal uit diverse bronnen dat contexten van binnen en buiten de school behandelt. Het staal van de tekstsoorten is echter onvoldoende representatief voor de ontwikkelingsdoelen. De complexiteit van de taaltaken neemt onvoldoende toe en voor heel wat doelen wordt het verwachte verwerkingsniveau niet bereikt. Analfabete en semi-analfabete nieuwkomers kunnen slechts gedeeltelijk een aangepast leertraject volgen. Het resultaat is dat slechts enkele leerlingen relatief snel tot elementaire lees- en schrijfvaardigheid komen.

Het aanbod vertrekt vanuit thematisch opgebouwde gehelen met zowel maatschappelijk relevante als schoolgerelateerde inhoud. Er is voldoende aandacht voor de ontwikkeling van tijd- en ruimtewustzijn, gecijferdheid, ICT en techniek. Vertrekkend vanuit de kerngedachte van de schoolwerking krijgt de ontwikkeling van de sociale vaardigheden en de attitudes gerichte aandacht. In de mate waarin het nastreven van de algemene doelen bijdraagt tot de taalontwikkeling doen zich leraargebonden verschillen voor. Sommige leraren integreren taaldoelen in de behandeling van de algemene doelen, terwijl bij andere de algemene doelen enigszins los staan van het nastreven van taaldoelen. Leerinhouden worden dan te weinig ingebed in functionele en authentieke contexten die taligheid induceren.

Binnen een brede vorming nemen de leerlingen van de onthaalklas zowel deel aan voor hun specifiek georganiseerde als aan een aantal op schoolniveau georganiseerde projecten. Uitstappen worden doorgaans in de lessen geïntegreerd en dragen zodoende bij tot het nastreven van de ontwikkelingsdoelen.

Onderwijsorganisatie Uit de besteding van het pakket uren-leraar blijkt dat de school slechts de helft van de toegekende uren-leraar uit het specifieke en reguliere pakket (uren-leraar anderstalige nieuwkomer + uren-leraar regelmatige leerling) gegenereerd door de OKAN-leerlingen, ook aan hen besteedt. Het nastreven van de ontwikkelingsdoelen OKAN kan hierdoor niet optimaal gebeuren. De leerlingen worden in een te beperkt aantal klasgroepen ingedeeld op basis van hun (taal)vaardigheidsniveau. De lesgroepen zijn te heterogeen om optimale differentiëring en remediëring mogelijk te maken.

De groepen zijn ook te groot om alle leerlingen efficiënt de functionele vaardigheden te laten inoefenen. Er is onvoldoende omkadering om alle leerlingen doeltreffend te begeleiden op het vlak van leerbegeleiding en doorstroming. Twee andere doelstellingen worden niet bereikt: de anderstalige nieuwkomer moet op ondersteuning van de onthaalklas kunnen blijven rekenen na het onthaaljaar en na de overstap naar het regulier onderwijs (ook buiten de eigen school) én leraren uit het regulier onderwijs moeten gecoacht worden door de onthaalklas.

De school wendt de andere helft van deze uren aan om haar zorgbeleid uit te bouwen en in stand te houden. Heel wat ex-OKAN leerlingen blijven in de school en maken gebruik van dit zorgbeleid.

Hoewel het onthaalonderwijs een taalbad Nederlands moet aanbieden, kiest de school ervoor om hier meer dan twintig dagen van te gebruiken voor evaluatie, waarbij de leerlingen ofwel volledig thuis zijn ofwel enkel naar school komen om een (schriftelijke) proef af te leggen.

Leerbegeleiding

Er is in het hele OKAN-onderwijs een grote mate van zorg voor de leerlingen. De leraren hanteren activerende en communicatieve werkvormen gericht op de ontwikkeling van de taalvaardigheden. Door de relatief grote klasgroepen slaagt men er evenwel niet in om aan de noden van elke leerling te beantwoorden. De schoolkeuze voor deze omkadering veroorzaakt ook veel werkdruk. Buiten het lesgeven verwacht men van de coördinatoren en leraren dat ze geregeld vergaderen, o.a. over de leerlingenvorderingen. Afwezigheden en spijbelgedrag worden goed opgevolgd. Ook de remediëring van ex-OKAN-leerlingen moet met de toegekende uren gebeuren.

De school is recentelijk voor een vijftal leerlingen begonnen met het uitwerken van een individueel leertraject, waarin het aspiratieniveau doorheen het jaar voor elke leerling wordt bijgesteld rekening houdend met zijn mogelijkheden en tussentijdse resultaten. De intake gebeurt wel voor alle leerlingen.

De leerlingen zijn zeer heterogeen inzake leeftijd, achtergrond, ambities en intellectuele mogelijkheden. De onthaalklassen worden momenteel ingedeeld in twee niveaus. Dit leidt tot heterogene klasgroepen waarbij binnenklasdifferentiatie, activerende werkvormen en peer tutoring noodzakelijke didactische tools zijn. Deze keuze vergt flexibele didactische vaardigheden die de leraren in wisselende mate beheersen. De omkadering van de groepen van analfabete of anders-alfabete leerlingen, vaak zonder schoolse voorbereiding, volstaat niet voor een optimale leerbegeleiding.

Loopbaanbegeleiding

De school neemt verschillende initiatieven om de leerlingen voor te bereiden op de overstap naar het regulier onderwijs. Via snuffelstages laat zij de anderstalige nieuwkomers proeven van het reguliere onderwijs. Zij maakt geen gebruik van de mogelijkheid om flexibele leertrajecten te organiseren.

De school verzamelt gegevens over de doorstroming van de OKAN-leerlingen, maar ze beschikt enkel over hun resultaten in de eigen school. Zij heeft die gegevens evenwel nog niet gebruikt om de effecten van gemaakte keuzes (leeftijdsgroepen, schakelklas) te meten. De vervolgcaching beschikt over te weinig middelen om het traject van de anderstalige nieuwkomers nauwgezet op te volgen en te ondersteunen. De ontvangende scholen worden geïnformeerd, maar niet begeleid.

Evaluatiepraktijk De evaluatie sluit aan bij de schoolvisie, maar ze is onvoldoende afgestemd op de ontwikkelingsdoelen en gevraagde verwerkingsniveaus. De wijze van evalueren is niet opgenomen in de individuele leertrajecten. Leerlingen worden allemaal op dezelfde wijze geëvalueerd via toetsen en proefwerken.

De link tussen wat in examens en toetsen bevraagd wordt en de niveaus van de ontwikkelingsdoelen is niet duidelijk. Te vaak is de toetsing weinig of niet valide omdat wordt uitgegaan van deelvaardigheden (auditieve discriminatie), grammaticale termen en inhouden en niet van taaltaken die de communicatieve vaardigheden van de leerlingen bevorderen. Sommige oefeningen, vooral voor de zwakkere niveaugroepen, situeren zich op het kopiërende niveau, wat niet overeenkomt met de ontwikkelingsdoelen, maar wel begrijpelijk is.

Niet alle vaardigheden komen evenwichtig aan bod in de evaluatie. De receptieve vaardigheden luisteren en lezen worden ondergewaardeerd, hoewel die een hoge voorspellende waarde hebben voor succes in een leertraject.

De evaluatie van de algemene doelen staat soms los van de bepaling van het taalvaardigheidsniveau. Doelen m.b.t. Frans, gecijferdheid en tijd en ruimte worden dan reproductief bevraagd waarbij weinig taalgebruik verwacht wordt.

Rapporteringspraktijk Op geregelde tijdstippen wordt gerapporteerd over de vorderingen van de leerlingen. De rubrieken op het rapport voor taalvaardigheid stemmen niet overeen met de ontwikkelingsdoelen. Het rapport bevat ook een beoordeling over de attitudes en soms leerbevorderende commentaren van de klassenraad.

Sociale en emotionele begeleiding De leraren zijn gedreven en leveren aanzienlijke inspanningen om de anderstalige nieuwkomers zo goed als mogelijk te integreren in het schoolleven. De leerlingen participeren aan dezelfde activiteiten als de leerlingen van het regulier onderwijs. Zij dienen zich aan dezelfde leer- en leefregels te houden. De opvolging van hun houding en inzet gebeurt consequent. Spijbelars en laatkomers worden opgevolgd. Daarnaast besteedt het lerarenteam veel aandacht aan het welbevinden van de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering De samenwerking verloopt via een wekelijks overlegmoment. Dit handelt overwegend over praktisch-organisatorische aangelegenheden en de bespreking van leerlingen. Over inhoudelijke aspecten zoals de geïntegreerde aanpak van taaldoelen en algemene doelen en de afstemming van de evaluatie op de ontwikkelingsdoelen zijn er weinig afspraken.

Uitrusting De materiële ondersteuning voldoet. De lokalen beschikken over multimedia en zijn fraai aangekleed. Waar een digitaal bord ter beschikking is, zetten de leraren dit functioneel in. De mogelijkheden tot ICT-integratie worden goed benut.

3.1.1.2 Techniek in de eerste graad A (leerplan O/2/2010/013)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De infrastructuur en leermiddelen ondersteunen de leerplanrealisatie. De evaluatie is voldoende afgestemd op de eindtermen.

Onderwijsaanbod De meeste eindtermen en leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. De verschillende opgelegde toepassingsgebieden komen aan bod. De doelstelling om technische geletterdheid bij te brengen via een evenwichtig aanbod tussen 'hanteren' en 'duiden en begrijpen' wordt niet optimaal gerealiseerd. Hiervoor volgt men de leerinhouden van een leerboek te nauwgezet met als gevolg dat het vak overwegend theoretisch benaderd wordt. Op deze manier mist men de leerkans om de leerlingen op een realistische manier kennis te laten maken met toegepaste technieken uit de nijverheid, de voedings- en de zorgsector. Toch zijn er een paar uitstekende projecten uitgevoerd die de creativiteit van de leerlingen aanspreken en die bevorderend zijn voor de leerplanrealisatie.

Uitrusting Het vaklokaal voor techniek is voldoende uitgerust om naast de theorielessen ook praktische realisaties uit te voeren, die meer aanleunen bij het nijverheidsgerichte aanbod van de school. De aanpalende vaklokalen lenen zich uitstekend voor realisaties voeding en verzorging. De overwegend theoretische aanpak sluit een meer efficiënt gebruik van deze accommodaties uit. Voor de integratie van ICT in de lessen zijn voldoende computers ter beschikking die doeltreffend ingezet worden bij het leerproces.

Evaluatiepraktijk De school kan aantonen dat de meeste eindtermen bevraagd worden zodat de evaluatie valide is. De evaluatie gebeurt op basis van gespreide toetsing en drie examens. De bevraging gaat vooral uit van de theoretische leerplandoelstellingen. De praktische vaardigheden worden geëvalueerd tijdens de uitvoering. Zelfevaluatie gebeurt zelden, nochtans is dit een eindterm vervat in onder andere leerplandoelstelling: 'Het eigen handelen kunnen evalueren in elke fase van het technische proces.'

Leerbegeleiding De leerlingen worden individueel begeleid indien ze problemen hebben met verwerking van de leerstof. Voor het vak techniek is dat nog niet nodig gebleken. De resultaten van de leerlingen tonen dit aan. Om zich voor te bereiden op de examens krijgen zij vanaf dit schooljaar een studiewijzer om hen te helpen bij het studeren. Voor techniek wordt de leerstof afgebakend. Of deze maatregel effect heeft op de resultaten van leerlingen is nog niet bekend.

3.1.1.3 Techniek in het eerste leerjaar B (leerplan O/2/2010/019)

Voldoet niet

De leerplandoelstellingen worden in onvoldoende mate gerealiseerd omdat de vijf verplichte en verschillende verkenningengebieden niet aangeboden worden. Daardoor is ook de evaluatie niet valide.

Onderwijsaanbod De school heeft voor de invulling van het vak gekozen voor vier verkenningengebieden: informatie- en communicatietechniek, metaal, elektriciteit en verkeersopvoeding. Hiermee voldoet de school niet aan de opgelegde verplichting om vijf verschillende verkenningengebieden te behandelen, waarbij minstens gekozen wordt voor voeding of verzorging en met uitsluiting van verkeersopvoeding dat optioneel is. Het

erkenningsonderzoek toont aan dat, binnen de drie correct aangeboden verkenningengebieden, de leerplandoelstellingen voldoende gerealiseerd worden en al een aantal ontwikkelingsdoelen nagestreefd worden. De projecten vertrekken vanuit het technologische proces. Hierdoor verwerven de leerlingen inzicht in het ontwerpen en realiseren van een eenvoudig technisch systeem uitgaande van vooropgestelde eisen. De school biedt drie extra verkenningengebieden aan, zij het via de vakken realisatietechnieken voeding, realisatietechnieken verzorging en realisatietechnieken hout. In die vakken worden leerplandoelstellingen van het vak techniek gerealiseerd, eveneens door het werken met projecten opgebouwd en uitgevoerd volgens het technologisch proces.

Uitrusting Het vaklokaal voor techniek is voldoende uitgerust om de praktische realisaties uit te voeren. Voor de realisatie van de doelstellingen uit het verkenningengebied ICT zijn voldoende computers ter beschikking.

Evaluatiepraktijk Als evaluatievorm wordt voor techniek permanente evaluatie toegepast. Tijdens het uitvoeren van de projecten worden leerlingen regelmatig geëvalueerd en bijgestuurd. Bij de eindevaluatie van elk project wordt rekening gehouden met zowel product- als procesevaluatie. In een aantal gevallen was de zelfevaluatie goed uitgevoerd.

Leerbegeleiding De leraren weten hun leerlingen te boeien met eigentijdse opdrachten, al dan niet zelf ontwikkeld. De leerlingen herkennen in elke opdracht het door te lopen technologisch proces, wat hen structuur geeft en hulp biedt bij het implementeren van kennis en vaardigheden.

3.1.1.4 Verzorgingstechnieken en voeding in het beroepsvoorbereidend leerjaar Haarzorg - Verzorging-voeding (leerplan O/2/2005/053)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. Het aanbod is vrij volledig. De infrastructuur en de uitrusting ondersteunen de leerplanrealisatie.

Onderwijsaanbod In het vak realisatietechnieken voeding worden nagenoeg alle leerplandoelen zorgvuldig en met voldoende diepgang gerealiseerd. Een doelgerichte selectie van elementaire bewerkings- en bereidingswijzen wordt systematisch aangeleerd met respect voor de beginsituatie van de leerlingen. De stijgende moeilijkheidsgraad van basisprincipes en -technieken wordt goed bewaakt. Tevens gaat gerichte aandacht uit naar een adequate werkpostinrichting en werkmethode en heeft men hierbij voldoende oog voor efficiëntie, veiligheid, hygiëne en milieu. De praktische realisatie kent voldoende onderbouwing met functionele kennis die aangepast is aan het profiel van de leerlingen. Een variatie aan grondstoffen, materialen en gereedschappen wordt geëxploreerd. De focus ligt hierbij voldoende op elementaire aspecten zoals eigenschappen, herkenbaarheid, e.d. De voedingswaren en gerechten krijgen een doelgerichte invulling vanuit gezondheidsoogpunt door o.m. gebruik te maken van een voedingsvoorlichtingsmodel.

Binnen het vak realisatietechnieken verzorging worden alle leerplandoelen aangereikt. Het geheel mist echter evenwicht. Sommige doelen kennen een te brede en diepgaande benadering ten nadele van andere doelen die

eerder oppervlakkig aan bod komen. Zo krijgen de doelen die zich richten op het sfeer scheppen in de school- en leefruimte overvloedig aandacht. De uitgevoerde werkstukken getuigen doorgaans wel van een doordachte aanpak waarbij een variatie aan technieken en materialen geëxploreerd wordt. De lessen worden thematisch opgevat en af en toe aangegrepen om informatie in te winnen en een reflectie op gang te brengen over behoeften en trends in grondstoffen, combinaties, ontwerpen, e.d. Hiertegenover staat dat de doelen m.b.t. het omgaan met anderen (bijv. gedragscode, sociale contacten) weinig doorgrond worden. Bovendien kennen de onderhoudsbewerkingen en wasbehandelingen te weinig toepassingen om de betrokken doelen te bereiken. Ook ten aanzien van de zorgprocessen in het kader van persoonlijke lichaamshygiëne en bij noodsituaties worden slechts met mondjesmaat praktische inoefenmomenten ingelast.

Bij de uitwerking van de lessen gaat voldoende aandacht uit naar de algemene doelstellingen. De aanpak is tevens afdoende gericht op de elementaire aspecten die een volwaardige bijdrage tot de totale persoonlijkheidsvorming beogen. Er is aandacht voor het stroomlijnen van de overgang tussen de leerinhouden omtrent 'techniek' in het eerste jaar en de leerinhouden van het beroepenveld verzorging-voeding. Het technisch proces wordt weerspiegeld in de aanpak van sommige lessen. De leerlingen worden echter nog te weinig uitgedaagd om eigenhandig een werkplan op te stellen.

Uitrusting Op materieel vlak wordt het leerproces degelijk ondersteund. Een goed uitgeruste didactische keuken en een degelijk ingericht vaklokaal staan ter beschikking om de leerlingen in de verscheidene zorgprocessen te initiëren. De didactische aankleding van de lokalen is behoorlijk doordacht. De integratie van ICT en multimedia in de lessen is ontoereikend.

Evaluatiepraktijk Binnen het vak realisatietechnieken voeding is de evaluatie voldoende op de leerplandoelen afgestemd. Bij realisatietechnieken verzorging is de evaluatie onvoldoende representatief voor de leerplandoelen vermits het aanbod onvolledig is.

De vorderingen van de leerlingen ten aanzien van de ondersteunende kennis en vaardigheden worden in beide vakken permanent beoordeeld, wat goed aansluit bij de heterogeniteit van de doelgroep in de b-stroom. De evaluatie is voornamelijk gestoeld op een verdienstelijk instrumentarium dat de handelingsbekwaamheid van de leerlingen behoorlijk in kaart brengt. Deze beoordelingsfiche wordt echter leraarafhankelijk onvoldoende consequent gebruikt. Bijkomend worden af en toe taken en toetsen ingelast om de leerlingen te beoordelen. Deze overstijgen zelden het reproductieniveau. De vakgroep doet inspanningen om attitudes op een doeltreffende manier in de evaluatie op te nemen.

De leerlingen worden op regelmatige basis gestimuleerd om zichzelf te evalueren, om zodoende hun eigen leerproces bij te sturen. Leraren geven feedback over evaluatiemomenten en leerhoudingen

Leerbegeleiding De lessen verlopen in een taakgericht en veilig leerklimaat. Het

onderwijsproces is behoorlijk afgestemd op het concept van het leerplan. Het verloopt bovendien goed gestructureerd, is voldoende interactief en is zowel op het eindproduct als op de processen die daartoe leiden gericht. De leraren bieden voldoende handelingsgerichte vaardigheden die de ontwikkeling van leerstrategieën, organisatiebekwaamheid en zelfredzaamheid nastreven.

Aandacht voor leren leren blijkt leraarafhankelijk ook uit het frequent inlassen van oefenmomenten, het gebruik van studeervragen, het systematisch (leren) verklaren van moeilijke woorden, e.d. De leraren hebben daarbij ook oog voor correct taalgebruik tijdens de lessen.

Verzorgde en in instructietaal opgestelde notities bevorderen het leerproces. Bepaalde onderdelen staan inhoudelijk nog niet op punt. Ook de structuur is onvoldoende doordacht en biedt de leerlingen te weinig houvast bij het verwerken van de leerstof.

Voor het verwerken van de leerinhouden worden uitdagende, toepassingsgerichte oefeningen aangewend die aansluiten bij de leefwereld en het profiel van de leerlingen.

ICT wordt te weinig aangewend om het leerproces te ondersteunen.

3.1.1.5 Bio-esthetiek in tso tweede graad in de studierichting Bio-esthetiek (leerplan O/2/2010/107)

Voldoet niet

De praktische leerplandoelen worden niet evenwichtig en met onvoldoende diepgang aangeboden. De onderwijsorganisatie remt het bereiken van de leerplandoelen. De leerplanrealisatie van TV bio-esthetiek voldoet niet. De evaluatiepraktijk kan niet aantonen dat de leerplandoelen worden bereikt.

Onderwijsaanbod De verticale samenstellingen van de leerlingen voor de praktijklessen van verscheidene vakonderdelen (make-up, hand-, gelaats-, lichaams- en voetverzorging) bieden door de didactische aanpak onvoldoende mogelijkheden om de theorie te integreren in de praktijk. De vereiste leerplandoelen kunnen daardoor niet effectief aangeboden worden. Hierdoor hebben leerlingen onvoldoende theoretische bagage m.b.t. het opstellen van een handelingsplanning en beheersen de leerlingen sommige basisvaardigheden onvoldoende.

Door de grote heterogeniteit van de klasgroep en het huidig organisatiemodel is het niet mogelijk om de diverse doelstellingen bij iedere leerling met de noodzakelijke diepgang te realiseren. Het beheersingsniveau voor onder meer basisvaardigheden m.b.t. nagelverzorging en epilieren is voor een aantal leerlingen niet op niveau van de leerplandoelstellingen.

Het leerplan beoogt voor de vakonderdelen make-up, hand-, gelaat- en voetverzorging een theoretische ondersteuning binnen de praktijk in een opbouwende en constructieve leerlijn. Door de didactische aanpak en de organisatie van de lessen wordt aan een deel van de leerlingengroep theorie gegeven terwijl de andere leerlingen in een belendend vaklokaal zonder toezicht basisvaardigheden dienen in te oefenen. In praktijklessen worden massageoefeningen aangeleerd aan een deel van de leerlingen terwijl niet kan worden toegezien dat ondertussen de overige leerlingen elementaire basisvaardigheden en -technieken correct uitvoeren en beheersen.

Het vak TV bio-esthetiek wordt aangeboden in een curriculum van twee opeenvolgende leerjaren. Ondanks dit organisatiemodel slaagt men er niet in de leerplandoelstellingen met de noodzakelijke diepgang te realiseren. Dit is deels te verklaren door de vage uitwerking van de leerstof en het laag lesrendement (door veel lesuitval en de vele herhalingen van geziene leerstof). Zo biedt de vaktheorie onvoldoende progressie vergeleken met de verwachtingen van het leerplan en komen de leerstofgehelen te algemeen en onvoldoende gestructureerd aan bod. Het resultaat is dat het leerplan onvoldoende wordt gerealiseerd.

De cluster cosmetologie behandelt de leerplandoelen onvoldoende doelgericht. Zo is de leerstof te algemeen en te weinig gericht op de specifieke eigenheid van de studierichting.

De verschillende toegepaste vakken die lineair worden aangeboden, bieden onvoldoende ondersteuning en samenhang met het verticale aanbod van bio-esthetiek. Dit remt het rendement van de toegepaste theoretische kennis voor de verschillende vakonderdelen nogmaals.

Onderwijsorganisatie De verticale samenstelling van de leerlingen en het daarop afgestemde organisatiemodel is niet functioneel voor het realiseren van de leerplandoelen.

De realisatie van de leerplandoelen wordt ernstig geremd door de versnippering van het totale praktijkpakket in lesblokken van twee lestijden. Nochtans vraagt het leerplan, zeker voor gelaatsverzorging en make-up, een clustering van lessen.

Uitrusting De school beschikt ruim over voldoende actuele leermiddelen voor de realisatie van de praktische leerplandoelen. Voor de theorie beschikt de school over voldoende ICT-uitrusting en media.

Door de samenstelling zet de school de aanwezige leermiddelen, het didactisch materiaal en de schooluitrusting inefficiënt in met het oog op het bereiken van de doelen. Soms oefenen leerlingen met weinig of geen toezicht van de leraar, omwille van het aanbieden van leerstof aan andere leerlingen die de volledige aandacht van de leraar opeisen.

Evaluatiepraktijk De leerplandoelen komen onvoldoende aan bod in de evaluatie.

De evaluatie van de praktijk is nog onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen. Zo is er maar in beperkte mate een verschil in de evaluatie tussen het eerste en het tweede leerjaar. Nochtans vereist het leerplan een progressie. De examens van praktijk voetverzorging zijn identiek voor beide leerjaren, waardoor verwijdering van eelt niet wordt geëvalueerd. De verhouding attitudes en leerplangebonden vaardigheden is nog niet uitgeklaard, hierdoor overwegen soms de attitudes.

Ook voor het theoretisch gedeelte van de praktijk is de evaluatie veeleer afgestemd op het niveau van de leerlingen dan op het peil van de leerplandoelen, zo bevatten de examens naast reproductievragen ook nog opsommingen bewerkingsvolgorde van praktische handelingen.

Inhoudelijk zijn de examenvragen van TV bio-esthetiek veeleer gericht op reproductie vanuit een selectieve vragenlijst dan op het meten van de beheersing van de leerplandoelen. De examens omvatten relatief veel meerkeuzevragen, waarvan de betrouwbaarheid in twijfel kan getrokken worden.

Bovendien worden deels dezelfde vragen hernomen in het hoger leerjaar, hoewel het gaat om het meten van totaal andere doelstellingen. De cluster cosmetologie wordt onvoldoende doelgericht geëvalueerd.

Leerbegeleiding Door de geborgenheid van het praktijkonderricht en het feit dat leraren gemakkelijk toegankelijk zijn, kunnen leerlingen met problemen steeds bij hen terecht, een aspect waaraan de leraren ook veel aandacht besteden.

De vakgroep tracht in de mate van het mogelijke de leerbegeleiding aan te passen aan de noden van de leerling om alzo de leerplandoelen te realiseren.

In de praktijklessen is door het huidige organisatiemodel niet altijd voldoende aandacht voor remediëring en het geven van feedback.

In sommige lessen laat de samenstelling van de klasgroep niet toe activerende werkvormen te integreren en ontbreekt soms de didactische ruimte om de differentiëren. Hierdoor is het beheersingsniveau van de praktische vaardigheden erg verscheiden.

In de theoretische lessen van het praktijkonderricht wordt ICT aangewend om het leerproces te ondersteunen. Het studiemateriaal voor theoretisch gedeelte is gestructureerd en afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerlingen, maar de efficiëntie ervan in de lespraktijk wordt gehypothekeerd door samenzettingen.

Door te werken met herhalingsvragen, vooral in TV bio-esthetiek, komt leren leren als leerstrategie onvoldoende aan bod. De aandacht voor taal is er niet altijd aanwezig.

3.1.1.6 Project algemene vakken (PAV) in bso derde graad in de studierichtingen Auto, Elektrische installaties, Haarzorg, Houtbewerking, Restaurant en keuken, Verzorging en Werktuigmachines (leerplan 2002/4//4/A//1/III//D)

Voldoet

Er is een thematische aanpak en de school kan aantonen dat de eindtermen voldoende evenwichtig en met overwegend voldoende aandacht voor het functionele karakter ervan worden aangeboden en geëvalueerd.

Onderwijsaanbod De eindtermen en leerplandoelen worden voor de meerderheid van de componenten in voldoende mate gerealiseerd. Met de leerinhouden die in de behandelde thema's aan bod komen, wordt een voldoende dekking van de leerplandoelen gerealiseerd. De thema's zijn maatschappelijk relevant, hebben betrekking op de leefwereld van de leerlingen en sluiten aan bij vakoverschrijdende contexten. In de thema's worden de leerplandomeinen functioneel geïntegreerd met een afwisseling van cursorische momenten en geleide zelfactiviteit.

De thematische benadering overheerst echter op een projectmatige

aanpak. Hierdoor wordt er onvoldoende (leer)verantwoordelijkheid bij de leerlingen gelegd. De hoofddoelstelling om efficiënt te functioneren in persoonlijke, maatschappelijke, leer- en werksituaties staat hierdoor te weinig op de voorgrond. Het gaat hierbij om vaardigheden met betrekking tot problemen oplossen en werken in teamverband. De leerplanvisie (p. 26) om de leerlingen via individuele en taakgerichte opdrachten te laten evolueren naar het realiseren van complexe opdrachten via projectwerk, is ontoereikend aanwezig. Het aanbieden van dezelfde themabundels in het eerste en tweede leerjaar wijst op het ontbreken van de verticale opbouw naar een zelfstandiger verwerkingsniveau. Er zijn evenmin indicaties van een aanloop naar progressieve verzelfstandiging in het derde leerjaar van de derde graad.

Het beheersingsniveau voldoet niet voor alle leerlingen. Vooral de doelstellingen onder 'functionele taalvaardigheid' zijn voor veel leerlingen moeilijk te realiseren. De leraren bieden voor de realisatie van dit doelstellingendomein veel ondersteuning en ook het schoolbrede talenbeleid werkt hier compenserend. De nadruk ligt vooral op begrijpend lezen en taalbeschouwende aspecten (spelling en woordenschat). Er wordt aandacht besteed aan het mondelinge taalgebruik van de leerlingen. De leerlingen leren onvoldoende reflecteren over hun eigen taalgebruik.

De rekenvaardigheid komt voldoende aan bod; geïntegreerd en vanuit een functioneel oogpunt benaderd. Via de themakeuze krijgen tijd- en ruimtebewustzijn voldoende ruimte. De leerlingen leren werken met de atlas en de actualiteit wordt regelmatig in de lessen geïntegreerd.

De door het leerplan gevraagde bijdrage van PAV aan de geïntegreerde proef (p. 85) werd niet aangetoond.

De vakgebonden attitudinale eindtermen en doelstellingen worden expliciet nagestreefd.

Evaluatiepraktijk

De evaluatie is voldoende transparant omdat de puntenverdeling duidelijk en evenwichtig is. Ook worden leerlingendocumenten vrij goed gearchiveerd. In de toetsing van dagelijks werk worden de evenwichten tussen de verschillende vaardigheden niet altijd voldoende bewaakt.

De evaluatie is globaal genomen valide. De vaardigheden worden functioneel getoetst. Anderzijds worden veel leerinhouden dan weer geëvalueerd via kennisreproductie en de cognitieve beheersing van grotere gehelen op zich. Het verband met de eindtermen kan hier niet aangetoond worden. Net zoals in het aanbod ontbreekt in de evaluatie informatie over het zelfstandig functioneren van de leerlingen in persoonlijke, maatschappelijke, leer- en werksituaties.

De vakgroep heeft criteria voor een aantal vaardigheden vastgelegd en evalueert ze met beoordelingsschema's. De verwachtingen en het beheersingsniveau zijn echter nog onvoldoende geëxpliciteerd.

Evaluatievormen zoals zelfevaluatie en wederzijdse evaluatie op leerlingenniveau worden voorlopig weinig toegepast. Hoewel transparante evaluatiecriteria voorhanden zijn, worden de leerlingen onvoldoende bij de

evaluatie betrokken. Dit ontnemt hen kansen op zelfreflectie over eigen prestaties en attitudes.

De klassikale resultaten fluctueren. Sommige klassen maken moeilijke periodes door op het vlak van studiemotivatie. Andere lesgroepen tellen heel wat zwakke leerlingen, die ondanks vorige adviezen toch bso blijven volgen. In deze situaties zijn de resultaten soms zeer laag. Individuele tekorten voor het vak sporen meestal wel met tekorten voor andere vakken.

Uitrusting De school heeft inspanningen geleverd om de uitrusting in overeenstemming te brengen met de minimale materiële vereisten van het leerplan. De leermiddelen worden adequaat ingezet om leerplandoelen te realiseren. De school beschikt over goed uitgeruste PAV-vaklokalen, soms met een communicatieve klasopstelling. De didactische aankleding ervan is voldoende leerkrachtig voor de opbouw van ervaringen naar selectie- en informatievaardigheid bij de leerlingen en de groei naar zelfstandigheid bij het leren. Opdrachten ondersteund door ICT kunnen uitgevoerd worden.

Leerbegeleiding Inhaallessen en remediëringsoefeningen worden aangeboden. Het leerplatform wordt nog niet ingezet om te differentiëren of om leerachterstanden bij te werken. Anderstaligen (meestal ex-OKAN-leerlingen) krijgen het advies tot remediëren via taallessen in het volwassenenonderwijs in hetzelfde schoolgebouw.

Het leerklimaat is overwegend aangenaam en de leerlingen worden betrokken bij het leerproces. De grootte van de klasgroepen is conform de vereisten van het leerplan (p. 13) en biedt voldoende ruimte voor inbreng en interactie. Het klassieke onderwijsleergesprek overheerst tijdens de bijgewoonde lessen.

Het leerproces wordt sterk begeleid. De vakgroep heeft veel aandacht voor structuren en strategieën. Het leerproces wordt ondersteund door verzorgd en goed uitgewerkt studiemateriaal dat de leraren deels zelf ontwikkelen.

Zelfontdekkend leren en het aanwenden van activerende werkvormen gericht op vaardigheidsontwikkeling staan nog in een beginfase. De leerlingen worden nog onvoldoende uitgedaagd om meer verantwoordelijkheid te nemen met betrekking tot hun organisatiebekwaamheid en het opbouwen van hun weerbaarheid.

Er is weinig aandacht voor de inkleuring van leerinhouden naar de specificiteit van de studierichtingen.

Sociale en emotionele begeleiding De opvoedkundige taakbekommernis manifesteert zich in een grote zorg voor het affectief welzijn van de leerlingen en aandacht voor hun specifieke noden.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep werkt dynamisch en geëngageerd. Het beleid stimuleert de samenwerking tussen leraren en ondersteunt dit via de opvolging met feedback van de vakverslagen. Er wordt werk gemaakt van een geïntegreerde jaarplanning met concrete en werkbare verticale leerlijnen

en een overzicht per graad. Expliciet teamwork met het oog op een leerplangerichte evaluatie en rapportering gebeurt nog onvoldoende.

3.1.1.7 Bio-esthetiek, dameskappen en herenkappen in bso derde graad in de studierichting Haarzorg (leerplan O/2/2004/253); de module Haartooi (dameskappen en herenkappen) in bso derde graad derde leerjaar niet ingericht in de vorm van een specialisatiejaar (naamloos leerjaar) (leerplan 000-OVSG-029)

Voldoet

De leerplanrealisatie voldoet. De leerlingen beheersen voldoende specifieke vaardigheden en theoretische kennis. De meerwaarde van de stages is divers. De evaluatie voldoet.

Onderwijsaanbod De school vertaalt de leerplanrealisatie naar een organisatiemodel waarbij de diverse vakonderdelen voldoende aan bod komen. Binnen de vakgroep zijn afspraken gemaakt m.b.t. de uitvoering van diverse technieken, het hanteren van materiaal en het na te streven tempo. De meeste leerlingen beheersen deze vaardigheden voldoende. Ook voor de diverse toepassingen op modellen zijn er afspraken, maar de communicatie erover naar de leerlingen, kan beter. Het aantal modellen voor deze lessen is niet optimaal. In de praktijklessen zijn er voor de diverse vakonderdelen geregeld toepassingen op modellen. In het naamloos leerjaar organiseert de school 'salonwerk'. Het modellenbestand is gevarieerd, wat bevorderlijk is voor de leerplanrealisatie. Het aantal modellen voor deze lessen is niet optimaal.

De theorie is geclusterd volgens de verscheidene vakonderdelen, wat de curriculumopbouw ondersteunt. Enkel voor het vakonderdeel 'kleuren' hebben nog niet alle leerlingen de attitude ontwikkeld om telkens te starten met de opmaak van een behandelingsplan.

De leerplandoelen bio-esthetiek worden in voldoende mate gerealiseerd. Er is ruime aandacht voor handverzorging en aspecten van make-up in het kader van morfologie.

De school opteert voor een blokstage van drie weken in de derde graad haarzorg en alternerende stages in het naamloos leerjaar. De periode van de blokstage is afgestemd op het organisatiemodel van de school, waarbij voor alle leerjaren van de derde graad een blokstage wordt georganiseerd. Voor de afdeling Haarzorg is dergelijke stageperiode minder doeltreffend m.b.t. het realiseren van leerplandoelen, daar de maand februari een stille periode is in vele kapsalons.

In de module Haarzorg van het naamloos leerjaar worden alternerende stages georganiseerd met een wisseling van stageplaats in de loop van het schooljaar. Hierdoor leveren deze stages meer rendement op dan de blokstages

De stagedocumenten zijn administratief niet in orde. Op de meeste stageovereenkomsten ontbreekt de vermelding van de concrete stagedagen, de naam van de mentor en/of de stagebegeleider, de datum van ondertekening, het nummer van het paritair comité en soms ook nog een handtekening.

De stageactiviteitenlijst is erg vaag opgesteld voor de drie leerjaren met zeer veel aandacht voor attitudes. De stageactiviteiten worden niet geïnventariseerd en er worden ook geen besluiten uitgetrokken. De

begeleidingsinformatie wordt nog niet aangewend om het leerproces van de stages bij te sturen. Dit alles heeft gevolgen voor het rendement van de stages. In het eerste leerjaar van de derde graad zijn de stages veeleer een kennismaking. Uit de stagedocumenten van de leerlingen van het tweede leerjaar van de derde graad en van het naamloos leerjaar, blijkt dat de leerlingen nog te veel routinetaken uitvoeren. Zo hebben de stages voor een aantal leerlingen weinig meerwaarde, terwijl andere leerlingen volledig participeren aan de reële werking van het kapsalon, inclusief het herenkappen. De stagebegeleiding staat niet in verhouding tot de ingerichte stage-uren.

Uitrusting De school beschikt over ruim voldoende infrastructuur om de praktijklessen dames- en herenkappen en het salonwerk te organiseren. De infrastructuur voor bio-esthetiek voldoet. Er zijn voldoende producten en materieel aanwezig om de leerplanrealisatie voor dames-, herenkappen en bio-esthetiek te ondersteunen. De uitrusting van ICT en media is afgestemd op de aangewende software. De aanwending van deze media in de praktijklessen is bevorderlijk voor de leerplanrealisatie.

Evaluatiepraktijk De vakgroep heeft het leerplan vertaald naar een vorm van leerlijn in het document 'Basisvaardigheden'. Dit document bevat voor de diverse vakonderdelen de vereiste minimum doelen en vormt de basis van een concrete leerlijn. De finalisering rond concrete afspraken m.b.t. de frequentie van toepassingen op modellen en tempo alsook de afspraken rond evaluatie is nog niet volledig uitgewerkt.

Momenteel worden de afspraken door de meeste leraren nageleefd, maar de vertaling van de evaluatie naar een waardering (cijfer) is nog te leraar gebonden. Soms is er weinig verschil tussen goed en zwak presteren van de leerling. Dit verklaart deels de verschillen in kennis en vaardigheden, maar ook in tempo bij de leerlingen.

De evaluatie van theorie is soms nog te veel gebaseerd op meerkeuzevragen en/of reproductie. Hierdoor is de evaluatie niet altijd afgestemd op de leerplandoelen. Hoewel leerlingen inzicht moeten verwerven in de chemische processen rond kleuren- en vormgevingstechnieken, gaat de evaluatie niet na of ze dit ook kunnen.

Het concept van de geïntegreerde proef (GIP) omvat diverse praktijkgerichte aspecten van de opleiding. Het is een proces- en productgericht geheel met aandacht voor tempo. Het plannen van eigen werkzaamheden in een volwaardig aanbod van zowel dames- als herenkappen is er concreet in opgenomen.

Leerbegeleiding Leerlingen met problemen kunnen steeds bij hun leraar terecht. De progressie van de leerlingen voor de praktijk wordt door de meeste leraren geïnventariseerd. De frequente toepassing op modellen wordt voldoende opgevolgd.

De evaluatiegegevens van de stages bieden nog onvoldoende informatie voor remediëring en/of verdieping. In deze context is inhalen en/of remediëren tijdens de contacturen niet altijd evident.

Leraren rekenen er wel op dat leerlingen die problemen hebben met een praktische toepassing, thuis extra oefenen.
Door de gehanteerde evaluatie van de theorie is het 'leren leren' bij de leerlingen voor dit onderdeel nog te eenzijdig gericht op reproductie, wat niet de doelstelling is van het leerplan.

Specifieke regelgeving Bij de administratie van de stage werd een inbreuk tegen de regelgeving conform SO 2002/8 vastgesteld, meer in het bijzonder het niet in verhouding staan van de stagebegeleiding tot de ingerichte stage-uren (SO/2002/09 punt 8.2.).

3.1.1.8 Elektriciteit en stage in bso derde graad in de studierichting Elektrische installaties (leerplan 0/2/2005/342)

Voldoet niet

De school kan niet aantonen dat alle leerplandoelstellingen bij alle leerlingen aangeboden en gerealiseerd worden voor het vak praktijk elektriciteit. Lesuitval hypothekeert eveneens de leerplanrealisatie van de subvakken elektriciteitsleer en technologie. De evaluatie van het praktische vak is onbetrouwbaar en niet valide.

Onderwijsaanbod Het leerplan is ingedeeld in drie vakken: technisch vak elektriciteit, praktisch vak elektriciteit en stage. Het technisch vak elektriciteit is nog onderverdeeld in elektriciteitsleer, technologie en technisch tekenen. De leraren stemmen via vakoverleg met wisselend succes het aanbod op elkaar af.

De vaststellingen zijn gebaseerd op de ter beschikking gestelde leerlingendocumenten, taken, toetsen en examens in verband met de theoretische subvakken elektriciteitsleer, technisch tekenen en technologie. Voor het praktisch vak ontbraken de documenten die aantonen dat de leerlingen daadwerkelijk de opdrachten beschreven in de praktijkbundel uitgevoerd hebben.

De meeste leerplandoelstellingen voor het technisch vak elektriciteit werden vorig schooljaar in voldoende mate gerealiseerd en dat blijkt uit de evaluatiedocumenten. Dit schooljaar is er geen garantie dat door lesuitval alle leerplandoelstellingen voor de subvakken elektriciteitsleer in het eerste leerjaar en technologie in het tweede leerjaar en praktijk in beide leerjaren zullen aangeboden worden. De vakgroep probeert de schade zo goed mogelijk te minimaliseren en slaagt daar gedeeltelijk in. De inzet van deze leraren is hier lovenswaardig.

De leerlingen realiseren een aantal leerplandoelstellingen tijdens de blokstage van drie weken, zowel in het eerste als het tweede leerjaar, onder andere in verband met huishoudtoestellen omdat de school niet over de didactische uitrusting beschikt. Het stagedossier is samengesteld conform de regelgeving. Op de lessentabel wordt de stage echter niet ingeschreven à rato van drie lesuren, wat een verplichting is.

Bij het begin van het tweede leerjaar starten de leerlingen met de opdracht voor de geïntegreerde proef. De opdracht is duidelijk geformuleerd en de evaluatiecriteria zijn transparant. De keuze van de opdracht en de uitvoering spoort met het beheersingsniveau van de studierichting.

Onderwijsorganisatie Slechts een klein aantal leerlingen volgt de lessen in deze studierichting. Daarom worden de leerlingen voor de praktijklessen en het technisch tekenen samen gezet over de graad. De school investeert extra lestijden om

de technische vakken toch per leerjaar aan te bieden. De school doet dit terecht, want het is een voorwaarde voor een goede leerplanrealisatie. De spreiding in het lessenrooster van de twee uren technisch tekenen is niet efficiënt omdat er te veel lestijd verloren gaat aan opstart en afsluiten. Hetzelfde geldt voor het organiseren van praktijk in een blok van slechts twee lesuren. Verloren lestijd vermindert de leeransen van de leerlingen en heeft gevolgen voor een voldoende adequate leerplanrealisatie. De school heeft inspanningen gedaan om de lesuitval zo goed mogelijk op te vangen. Ze slaagde er niet altijd in om het juiste lerarenprofiel aan te trekken voor de vervanging. De vakgroep heeft het initiatief genomen om de leerlingen op vrijwillige basis zoveel mogelijk zelf te begeleiden. De combinatie van vervanging met hun initiële opdracht maakt dat ze daar slechts gedeeltelijk in slagen.

Uitrusting Alle lessen vinden plaats in goed uitgeruste vaklokalen. De school beschikt niet over de minimale materiële vereisten voor het aanbod van de leerplandoelstellingen 'huishoudtoestellen'. De stageplaatsen zijn daarom zorgvuldig uitgekozen. De leermiddelen worden doelgericht aangewend met het oog op het bereiken van de leerplandoelstellingen.

Evaluatiepraktijk Het evalueren van de theoretische onderdelen gebeurt door middel van toetsen en examens, waarbij soms de puntenverdeling ontbreekt en/of soms de vragen te sterk kennisgericht zijn. De evaluatiedocumenten tonen aan dat een breed gamma aan theoretische leerplandoelstellingen getoetst werden. De evaluatie van de praktijkopdrachten werd niet voorgelegd zodat niet kon nagegaan worden of ze voldoende afgestemd is op de leerplandoelstellingen. Op het leerlingenrapport staat voor het vak wel een cijfer ingevuld dat echter niet verantwoord wordt. De evaluatie van de praktische vaardigheden is bijgevolg onbetrouwbaar. De beoordelingscriteria voor de geïntegreerde proef (GIP) en de stage zijn transparant. De vorderingen bij de GIP worden goed opgevolgd via tussentijdse evaluatiemomenten. De procesevaluatie wordt onmiddellijk gekoppeld aan remediëring, wat een voorbeeld is van goede praktijk.

Leerbegeleiding Naast het leergesprek worden weinig activerende werkvormen in praktijk gebracht waardoor sommige leerlingen te weinig aangesproken worden om resultaatgericht te leren. Het leerproces wordt ondersteund door verzorgd en goed uitgewerkt studiemateriaal dat de leraren zelf ontwikkelen. De examens worden voorbereid soms aan de hand van vragenlijsten die vooral gericht zijn op het cognitieve, soms door een strikte afbakening van te kennen leerstof. De lijsten met opgeloste vragen dragen niet bij tot het bezitten en kunnen gebruiken van de basiskennis. Ze stimuleren enkel het reproduceren van de leerinhouden.

Deskundigheidsbevordering De leraren professionaliseren zich door het volgen van gerichte vakscholing. Ze gebruiken de opgedane kennis in hun lespraktijk bij het ontwikkelen van didactische uitrusting en begeleiding van vernieuwende onderwerpen voor de GIP.

Specifieke regelgeving Bij de administratie van de stage werd een inbreuk tegen de regelgeving conform SO 2002/8 vastgesteld, meer in het bijzonder het niet voorkomen

op het lessenrooster van het aantal stagebegeleidingsuren à rato van een uur per stageweek.

3.1.1.9 Opvoedkunde, verzorging en stage in tso derde graad in de studierichting Gezondheids- en welzijnswetenschappen (leerplan O/2/2004/265)

Voldoet niet

Het tekort in de leerplanrealisatie is toe te schrijven aan een combinatie van factoren. Een aantal leerplandoelen worden niet of onvoldoende diepgaand aangeboden. De vakken missen een benadering vanuit een leerplangerichte visie. De evaluatie is onvoldoende betrouwbaar.

Onderwijsaanbod Bij TV opvoedkunde en verzorging kennen niet alle doelstellingen voldoende diepgang en evenwicht. Begrippen, analysemodellen en theoretische kaders worden nauwelijks conform de leerplanvereisten afgewisseld met toepassingsgerichte, uitdagende en complexe opdrachten om de leerstof te verwerken en te relateren aan de praktijk. De leerlingen krijgen te weinig kansen om de leerinhouden in te bedden in realiteitsgerichte en maatschappelijk relevante contexten via casussen, getuigenissen, filmmateriaal, e.d. De leraren benaderen de leerinhouden te summier vanuit de (praktijk)ervaringen en interesse van de leerlingen en zoeken slechts in beperkte mate aansluiting met de beroepswereld. Een aantal leerplandoelstellingen wordt dan ook te weinig expliciet nagestreefd.

Ook ten aanzien van de twee onderdelen van het vak praktijk verzorging/opvoedkunde stellen er zich een aantal tekorten. Het onderdeel 'veldonderzoek en geïntegreerde opdrachten' wordt niet ingepland. De betrokken doelen maken nochtans een essentieel onderdeel uit van het leerplan en kunnen een noodzakelijke ondersteuning betekenen voor de realisatie van de doelen van de andere specifieke vakken in deze doorstroomrichting.

Van het onderdeel 'praktijk' worden enkele doelen nauwelijks doorgrond. Het vak mist bovendien een doorgedreven handelingsgerichte benadering. Door de overwegend kennisgerichte aanpak wordt niet het beoogde effect gegenereerd. De elementaire basisvaardigheden in verband met verzorgende en/of begeleidende activiteiten worden niet afdoende geëxploreerd met het oog op actieve deelname aan de stages. De leerlingen krijgen onvoldoende kansen om belangrijke basishoudingen en attitudes te ontwikkelen. Dit alles belemmert de leerlingen tevens inzicht te verwerven in de diverse beroepen en disciplines binnen de gezondheids-, welzijns- en sociaal-pedagogische sector en in het eigen functioneren hierin om te komen tot voldoende zelfreflectie in het kader van de verdere (studie)loopbaan.

De vakgroep hecht veel belang aan de leerlingenstages. Ze organiseert een blokstage van drie weken naast een alternerende stage van vier lesuren per week. Op de lessentabel wordt de blokstage echter niet ingeschreven à rato van drie lesuren, wat een verplichting is. De meerwaarde van dit omvangrijk stagepakket in het curriculum is niet duidelijk temeer daar deze overwegend georganiseerd worden in kleuterscholen en kinderopvangcentra terwijl het leerplan via de stage een verkenning van de verschillende werkvelden beoogt. Hierdoor worden kansen gemist om zichzelf te situeren en te oriënteren binnen de betrokken sectoren met het oog op het maken van een gefundeerde studiekeuze. Een stage in de eerste

maand van het eerste jaar laat echter niet toe de leerlingen terdege voor te bereiden op de stageactiviteiten. Voor de belangrijkste settings is een generieke stageactiviteitenlijst opgesteld. Deze wordt niet altijd afgestemd op de specifieke stageplaats of op de (inmiddels verworven) competenties van de individuele leerling. Bovendien gaat het ruime stagevolume ten koste van de lestijd die kan besteed worden aan de realisatie van de leerplandoelen.

Uitrusting De vaklokalen zijn voldoende ruim en zijn uitgerust volgens de voorschriften van het leerplan. In de leslokalen is er geen computer met internetverbinding en beamer aanwezig. Voor het opzoeken, selecteren en verwerken van informatie kunnen computerlokalen gereserveerd worden. Deze worden echter te weinig adequaat ingezet om de realisatie van de leerplandoelen te ondersteunen.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk is globaal genomen onvoldoende valide. De vragen en opdrachten gaan te weinig uit van de leerplandoelstellingen en/of peilen niet altijd naar het beheersingsniveau dat in het leerplan beoogd wordt. De evaluatie is niet representatief voor het geheel van de leerplandoelstellingen. De evaluatie geeft onvoldoende informatie over de mate waarin de leerlingen de leerplandoelstellingen beheersen. Ze levert geen betrouwbare scores op waarop de delibererende klassenraad zich kan baseren voor een passende attestering en advisering.

De leerlingenevaluatie van de theoretische vakken bestaat uit een beperkt aantal taken, toetsen en examens terwijl het leerplan stelt dat (continue)procesevaluatie onontbeerlijk is voor de ontwikkeling en bijsturing van deze jongeren. De toetsen en examens peilen te eenzijdig naar de reproductie van aangeleerde feiten, begrippen en verklaringen. De vraagstelling beperkt zich bijna uitsluitend tot eenduidige cognitieve open vragen en meerkeuzevragen. Toepassingsvragen, vertrekkende vanuit vakgerichte casussen zijn schaars. De leerlingen worden nauwelijks geconfronteerd met doordachte sectorgebonden vraagstukken waarin bijvoorbeeld hun kritisch beoordelingsvermogen en hun bekwaamheid in het leggen van relaties en verbanden afgetoetst wordt. De transfer naar functionele contexten en vaardigheden op basis van ondersteunende informatiebronnen zijn in de evaluatiepraktijk nauwelijks aan de orde.

Bij de praktijkvakken gelden ten aanzien van de schriftelijke bevraging dezelfde vaststellingen als bij de theoretische vakken. Uit de rapportering rond de praktijkoefeningen blijkt verder dat een aantal zorgprocessen zelden of nooit geëvalueerd worden. Tevens ontbreekt het hierbij doorgaans aan transparante criteria.

Geïntegreerde onderzoeksopdrachten maken geen onderdeel uit van de evaluatie. Ook de organisatiebekwaamheid bij de aanpak van zelfstandig werk en groepswork komt hierbij niet aan bod.

Zowel voor de stage als voor de geïntegreerde proef wordt niet alleen het eindresultaat, maar ook het proces zorgvuldig geëvalueerd en bijgestuurd.

Leerbegeleiding De variatie aan gehanteerde werkvormen is beperkt. De klassikale doseermethode krijgt de bovenhand tijdens het onderwijsproces. Groepswork, thematisch en projectonderwijs worden zelden aangewend

om de leerlingen uit te dagen en hen te laten groeien in competentie. De taken zijn doorgaans sterk gericht op kennis en reproductie. De leerlingen worden hierbij weinig aangezet om actief aan de slag te gaan met de leerinhouden. Hierdoor worden kansen gemist om de theoretische inzichten systematisch te toetsen aan de praktijk.

Ook tijdens de praktijkvakken ligt de focus te beperkt op handelingsgerichte vaardigheden. Er wordt veeleer productgericht gewerkt en minder in functie van een leerlijn m.b.t. het aanleren van strategieën die leiden tot het verwerven van bekwaamheden. Het leerproces krijgt daardoor weinig aandacht en plaats in de evaluatie. Er worden zelden reflectiemomenten ingelast om de leerlingen te laten nadenken over hun eigen taakuitvoering.

Tevens hanteert men met mondjesmaat passend didactisch (beeld)materiaal om de actualiteitswaarde van de lessen te verhogen en de taakbetrokkenheid van de leerlingen te stimuleren.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	neen
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	neen
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja

Respecteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	neen
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede alinea en 252, §1, b)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, derde alinea en 252, §2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Begeleiding

4.1.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

De school verantwoordt haar leerbegeleiding vanuit haar globale visie op leerlingenbegeleiding. Aan de hand van verschillende initiatieven werkt men aan een zorgsysteem, waarin het schools functioneren wordt gekoppeld aan het socio-emotioneel welbevinden. De leerbegeleiding kadert hoofdzakelijk in de GOK-werking en het daarmee verbonden talenbeleid. Binnen dit afgebakende kader is er samenhang en resultaatgerichtheid.

De school verwacht dat de leerbegeleiding trapsgewijs aangepakt wordt via de vakleraar, de klastitularis en bij structurele leerproblemen via de cel leerlingenbegeleiding. Uit de doorlichting blijkt echter dat het beoogde drielijnenmodel voor leerbegeleiding resulteert in versnippering op vak- en lerarenniveau.

De verwachte wisselwerking tussen gerichte aandacht voor leren leren en leerbegeleiding is niet expliciet uitgeschreven. Leren leren wordt in de praktijk gezien als een opdracht voor de titularissen van de eerste graad, verder verwacht het beleid dat in de tweede en derde graad leren leren via de vakken gerealiseerd wordt. In de praktijk ontbreekt hier de groei naar zelfstandig leren van de leerling via projectmatig werken aan complexe opdrachten.

De cynische tekst in het schoolwerkplan (p. 51-52) over het ontbreken van 'studiebegeleiding' op school is een van de restanten uit het verleden. Toch komt het in zekere mate nog overeen met de realiteit. Een gestructureerde aanpak van leerbegeleiding op vak- en lerarenniveau is er niet.

De school trekt heel wat kwetsbare jongeren aan en ze doet inspanningen om hen te begeleiden. Het beleid investeert in BPT- en GOK-uren voor leerlingenbegeleiding. De socio-emotionele begeleiding en het handhaven van discipline vragen echter zoveel tijd dat men nauwelijks aan een gestructureerde leerbegeleiding toekomt.

Er worden een aantal ondersteunende acties ondernomen op het vlak van de leerbegeleiding. De school kan echter nog onvoldoende aantonen welke gevolgen en effecten hieraan gekoppeld worden.

De school heeft beperkte procedures om specifieke noden van leerlingen op te sporen en te signaleren. In 1B en in de OKAN-klas heeft men niveautesten die leiden tot de indeling in homogene lesgroepen. Dit leidt tot zwakke en uitermate zwakke groepen. Een evaluatie van dit systeem is nog niet gebeurd.

Uit de gegevens in het leerlingvolgsysteem blijkt niet dat er een aantoonbare wisselwerking is tussen de evaluatiepraktijk in de school en de leerbegeleiding. Het systeem is nog onvoldoende gelinkt aan remediëring of aan een gerichte aandacht rond leren leren. Sinds zeer kort (januari 2012) wordt het leerlingvolgsysteem ingezet om leerlingen met minder goede resultaten effectief te begeleiden. Voorstellen tot remediëring resulteren echter nog niet in concrete remediëringscontracten met voldoende ondersteuning en ruimte voor differentiatie in de aanpak. De registratie in het leerlingvolgsysteem laat overigens geen koppeling tussen remediëringen, rapporten en klassenraden toe.

Leerlingen met taalachterstanden, die daar wettelijk voor in aanmerking komen, worden met succes doorverwezen worden naar het volwassenenonderwijs in het schoolgebouw. De school maakt verder gebruik van handelingsplannen voor leerstoornissen, logopedie, inhaallessen en remediëringsoefeningen. Op klassenraden en modulevergaderingen worden deze maatregelen besproken en de genomen initiatieven worden geregistreerd. De nauwgezetheid van de registratie is echter leraargebonden, wat soms leidt tot onvolledige informatieverzameling. In dit verband wordt een krachtadiger beleidsmatige opvolging verwacht.

De school stelt dat studiebegeleiding pas maximaal efficiënt kan zijn indien ze is ingebed in de dagelijkse lespraktijk en indien de preventieve aanpak gebeurt op klasniveau. De doorlichting heeft uitgewezen dat een aantal vakgroepen en/of individuele leraren oog hebben voor leervaardigheden binnen de vakken en hierdoor de eindtermen 'leren leren' integreren en nastreven. Ze investeren duidelijk in goed gestructureerd studiemateriaal en helder geformuleerde opdrachten met expliciete verwachtingen rond de evaluatie.

De school verzamelt gegevens rond de effecten van een aantal projecten. Er zijn ook reflectiemomenten waarbij de doeltreffendheid van acties op het vlak van de leerbegeleiding wordt onderzocht. De beschikbare informatie wordt nog onvoldoende geanalyseerd om evoluties te detecteren, gerichte acties te initiëren en om het onderwijskundig handelen in vraag te stellen en bij te sturen.

De school is overtuigd van de opbrengst van de huidige leerbegeleiding, maar de beleidsmatige sturing, het ontwikkelde instrumentarium en de concrete initiatieven en richtlijnen zijn nog te recent om een zicht op de effecten te genereren via gegevensverzameling en analyse.

Beleidsmatig werden stappen ondernomen om de werking van de leerbegeleiding intern te evalueren en bij te sturen. Er duiken ook voortdurend nieuwe initiatieven op, die echter niet altijd gekaderd worden binnen de globale visie op leerlingenbegeleiding. De school ziet professionalisering rond activerende werkvormen en evaluatievormen als een belangrijke hefboom om haar leerbegeleiding te ontwikkelen. Het is een thema van het huidig nascholingsplan met als doel de differentiatie en remediëring te optimaliseren. Bij deze aanpak worden echter nog te weinig effecten vooropgesteld. In het geheel van de aanpak wordt ook nog weinig aandacht besteed aan de verantwoording door de leraren rond hun bijdrage aan de leerbegeleiding.

4.2 Evaluatie

4.2.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

De school heeft een visie op haar evaluatiepraktijk ontwikkeld naar aanleiding van een hoog aantal C-attesteringen in het verleden. De werkgroep kwaliteitszorg heeft als voorzet bij dit proces een aantal richtlijnen uitgewerkt. Deze zijn opgenomen in het studiereglement van het schoolreglement. Aan de leraren werden bijkomend deliberatienormen opgelegd. Het verder uitschrijven en verfijnen van de visie kadert in het groeiproces.

Het studiereglement bevat een aantal maatregelen die gevolgen hebben voor de validiteit van de evaluatie. Deze richtlijnen zijn niet conform de regelgeving. Ze houden orde- en tuchtmaatregelen in, daar waar evaluatie een instrument is om leervorderingen en leerrendement te toetsen.

De school verantwoordt de gedifferentieerde keuze van de puntenverhouding dagelijks werk /examens tussen bso en tso door het benadrukken van het belang van een dagelijkse evaluatie van praktische vaardigheden in het bso en dat van het kunnen verwerken van grotere theoretische gehelen in het tso. Erkenningsonderzoeken tonen aan dat deze verhoudingen toegepast worden. Door de voorwaarde om te slagen voor het geheel van de opleiding te koppelen aan de resultaten van de geïntegreerde proef (GIP) en de stage beoogt de school vooral het opnemen van verantwoordelijkheid door de leerling voor zijn eigen 'leren'. Uit de rapporteringsdocumenten blijkt dat de puntenverhouding en de slaagkansvoorwaarden goed opgevolgd worden.

De evaluatiepraktijk is de bevoegdheid van de individuele leraar. In de vakgroep wordt afgesproken welke vakken opgenomen worden in de examenregeling. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat dit ook gebeurt. Afspraken in verband met de vraagstelling en de toe te passen evaluatievorm zijn geen onderwerp van de vakgroepwerking. De behoefte daaraan is reëel gezien de grote diversiteit van de leerlingen.

De school ondersteunt de visie op lerarenniveau met heel wat documenten. Dit leidt echter nog niet tot voldoende gelijkgerichtheid in de evaluatiepraktijk omdat leraren onvoldoende geschoold zijn in het hanteren van deze documenten.

Op leerlingenniveau is de ondersteuning minimaal. De rapportering onder de vorm van een cijferrapport ondersteunt de leerling niet voldoende om zijn leren bij te sturen.

De school ging na of leraren bekend zijn met verschillende evaluatievormen, de mate waarin leerlingen betrokken worden bij de evaluatie en over het gebruik door leraren van de deliberatienormen en de formulering ervan. De resultaten zijn nog niet in die mate geanalyseerd dat hieruit zinvolle besluiten getrokken werden en dat de evaluatiepraktijk werd bijgestuurd.

Ondanks de ondersteuning is de motivering van B- en C-attesten niet conform de regelgeving. De motivering steunt nog te veel op het aantal tekorten. De synthese van de argumenten die de klassenraad tot deze beslissing bracht, ontbreekt. De door de school aangereikte voorbeelden voor bemerkingen bedoeld als motivering voor resultaatsgerichtheid kunnen hier niet voor doorgaan. De maatregelen zijn niet voldoende om de evaluatiepraktijk bij te sturen.

In een aantal gevallen is de beoordeling van niet-cognitieve doelstellingen die niet behoren tot het studiedomein, verrekend in de evaluatieresultaten waardoor de evaluatie niet valide is. Het strikte onderscheid tussen een disciplinaire beoordeling (nulscore voor allerlei ongehoorde gedragingen) en studiebeoordeling is niet gewaarborgd.

De school is er zich van bewust dat ze nog een weg te gaan heeft om tot een efficiënte en resultaatsgerichte evaluatiepraktijk te komen. In samenwerking met de werkgroep kwaliteitszorg werkt de school verder aan het bijsturen van de evaluatiepraktijk. Zij plant, na afronding van de bevraging over toegepaste evaluatievormen, een gepaste nascholing om de evaluatiepraktijk te optimaliseren en af te stemmen op het doelpubliek.

Inbreuk(en) op de regelgeving

De delibererende klassenraad motiveert de B- en C-attesten onvoldoende conform het Besluit van de Vlaamse Regering van 19/07/2002, art.5, §5, 6 en 8.

Het studiereglement bevat maatregelen niet conform 'BVR van 19 juli 2002 betreffende de organisatie van het voltijds secundair onderwijs' (Art. 5 §1, rubriek 6.3 van de SO64 ter verduidelijking van Art. 5 §5 en rubriek 6 van de SO 74).

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De school wordt geleid door een directieteam met een duidelijke visie zowel op inhoudelijk als op organisatorisch vlak. Dit directieteam hanteert een motiverende en waarderende leiderschapstijl die uitnodigt tot engagement. Het tracht op een doelgerichte wijze het personeel te responsabiliseren. De aanstelling van het team is te recent om bezig te zijn met het bewaken van de beleidslijnen en de hieraan toegewezen verantwoordelijkheden. Toch worden de leraren opgevolgd, zoals blijkt uit de evaluatieprocedure. Deze wordt aangegrepen om de gezamenlijke doelgerichtheid en het welbevinden van de leraren in te schatten en zelfreflectie bij hen te stimuleren. Bovendien krijgen leraren de kans feedback te geven aan het beleid.

Het directieteam wordt omringd door een middenkader met een duidelijke opdrachtverdeling m.b.t. pedagogische en organisatorische ondersteuningsaspecten van de vakgroepwerking. Hun impact op het onderwijsproces is veelal gering. De taken voor het personeel worden niet altijd vertaald naar transparante afspraken en richtlijnen. De vakgroepenwerking geniet te weinig pedagogisch-didactisch aansturing en opvolging.

De school wordt gekenmerkt door een heterogene schoolbevolking waarvoor het studierendement in vergelijking met andere Vlaamse scholen veeleer zwak is. De ongunstige attesteringscijfers zijn doorgaans een gevolg van een samenloop van elementen die grotendeels aan de input- en contextgegevens van de school toe te schrijven zijn. De vele neveninstromers en zittenblijvers zorgen voor een instabiele leerlingenpopulatie. Vele leerlingen stromen in met een leer- en/of taalachterstand. Een aanzienlijk aantal leerlingen kampt ook met specifieke problemen en komt uit een kansarm gezin. Allen hebben qua levenservaring en –beschouwing een eigen achtergrond. Deze specifieke leerlingenkenmerken stellen de school voor immense uitdagingen om de eerder zwakke uitgangspositie om te buigen. De algemene schoolvisie is dan ook expliciet afgestemd op de kwetsbare doelgroepen die deel uitmaken van de leerlingenpopulatie. Ze wordt omgezet in een aantal gedragen specifieke visieteksten rond bepaalde aspecten van de beleidsvoering en in een beleidsplan en jaarlijks actieplan met strategische en operationele doelen en concrete acties.

Het directieteam heeft een duidelijk beeld over het toekomstperspectief van de school. Ze stelt zich als centrale opdracht het creëren van een kader waarbinnen opleiden en begeleiden van leerlingen optimaal verloopt door prioritair in te zetten op een rationeel studieaanbod en een adequaat personeelsbeheer. Een overzichtelijk meerjarenplan bevat de grondslag, visie en krijtlijnen voor de operationalisering van de plannen.

Een aantal afgebakende domeinen van de schoolwerking wordt kwaliteitsvol geconcretiseerd. Zo heeft de school een visie op haar talenbeleid uitgewerkt die geoperationaliseerd wordt op school-, leraren- en leerlingenniveau. Dankzij een interdisciplinaire samenstelling van het taalteam en door verschillende ondersteunings- en professionaliseringsinitiatieven slaagt men er in een groot draagvlak te creëren. De visie is te recent om de doeltreffendheid ervan al effectief in kaart te kunnen brengen. Evaluatie en bijsturingen zijn mogelijk indien hierbij doelen en acties niet met elkaar verward worden.

De school heeft een brede participatiestructuur. Conform de regelgeving pleegt zij overleg en onderhandelt zij over onderdelen van haar beleid in de daarvoor bevoegde wettelijke organen. Schoolintern ijvert ze naar een goed evenwicht tussen een top-down en een bottom-up benadering om het beleid vorm te geven. Verschillende kanalen staan ter beschikking van het personeel om knelpunten en suggesties kenbaar te maken aan de schoolleiding. Op basis van de gedetecteerde noden en de vooropgestelde veranderingen worden specifieke werkgroepen samengesteld. De directie stelt zich als doel elk personeelslid in te schakelen in minstens één van de talrijke werkgroepen om hun betrokkenheid en engagement bij de schoolwerking te verhogen. Zodoende worden ook kansen gecreëerd om bij beslissingen een draagvlak te

voorzien, de gelijkgerichtheid te toetsen en de samenhang tussen initiatieven te stimuleren.

De werkgroep kwaliteitszorg kent een 'brede' samenstelling en wordt beschouwd als een belangrijk overlegorgaan om tot vernieuwing en bijsturing van het schoolbeleid te komen. Ze fungeert als denktank en klankbord i.v.m. pedagogische en organisatorische aspecten van de schoolwerking en moet de communicatie tussen directie en personeel faciliteren. De school kan in behoorlijke mate rekenen op een geëngageerd personeelsteam dat initiatieven ontplooit en openstaat voor vernieuwing. Ook leerlingen hebben via de leerlingenraad inspraak over een aantal onderwerpen. Niettegenstaande er voor een ouderraad moeizaam interesse te verkrijgen is, levert de school ook bijzondere inspanningen om de ouders bij het schoolleven van hun kinderen te betrekken.

De directie hecht tevens veel belang aan externe communicatie en participatie via samenwerkingsverbanden met beroepsorganisaties en sectorgebonden bedrijven in binnen- en buitenland en via deelname aan initiatieven van culturele, economische en sportieve aard. Zo tracht de school de opleidingen een realiteitsgerichte meerwaarde te bieden, wil ze zich opstellen als een brede en open school en wenst ze zichzelf beter in de markt te zetten.

De werkgroep kwaliteitszorg speelt een centrale rol in het uittekenen van een expliciet kwaliteitsbeleid op de school. Er werd in een strategie voorzien om het eigen functioneren systematisch in kaart te brengen. Schoolintern worden heel wat bevragingen georganiseerd over verschillende input-, proces- en outputaspecten van de schoolwerking die doorgaans uitmonden in actiepunten. De verzamelde attesterings- en doorstroomgegevens worden nog weinig benut als opstap voor verbetertrajecten. De school doet af en toe ook een beroep op externen om zicht te krijgen op de kwaliteit van haar werking. De conclusies van een dergelijke externe 'audit' worden ingebed in de 'kwaliteitsplannen' van de school.

Via de werkgroepen en pedagogische studiedagen probeert de schoolleiding in te spelen op specifieke noden en probleemsituaties. Op vak(groep)niveau stuiten de vernieuwingsprocessen die de schoolleiding wil invoeren soms op het ontbreken van expliciete implementatiestrategieën. De suggesties uit de leerplannen m.b.t. activerende werkvormen en onderwijsvernieuwingen worden vooralsnog niet altijd opgenomen als prioritair punt. Doelgericht reflecteren over het onderwijs- en leerproces is nog weinig aan de orde. De kwaliteitscirkel wordt hier nog niet doorlopen waardoor de nodige bijstellingen uitblijven.

De vastgestelde tekorten voor techniek in 1B geven geen aanleiding tot het formuleren van een voorbehoud in het advies waarbij verdere opvolging door de inspectie vereist is gezien het tekort inmiddels werd opgenomen door de directie.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aandacht voor discipline en structuur.
- De aandacht voor het welbevinden van de leerlingen en personeel.
- De aandacht voor de brede vorming.
- De materiële ondersteuning van de leerplanrealisatie.

Wat betreft het algemeen beleid

- De gedrevenheid waarmee de directie het beleid uitbouwt.
- De visieontwikkeling.
- De vertaling van de schoolvisie naar strategische en operationele doelen en concrete acties.
- De participatieve besluitvorming.
- De visie op het talenbeleid.
- De aandacht voor interne kwaliteitszorg.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De onderwijsorganisatie.
- De leerbegeleiding en de evaluatiepraktijk op uitvoeringsniveau.
- De implementatie van activerende werkvormen gericht op zelfstandig functioneren.
- De vakgroepwerking.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het studieaanbod.
- De opvolging van de beleidslijnen.
- De rol van het middenkader in het onderwijsproces.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplanrealisatie voor Nederlands voor nieuwkomers in de Onthaalklas voor Anderstalige Nieuwkomers (opvolging).
- De leerplanrealisatie voor bio-esthetiek in tso tweede graad Bio-esthetiek (opvolging).
- De leerplanrealisatie voor opvoedkunde en verzorging in tso derde graad Gezondheids- en welzijnswetenschappen (opvolging).
- De leerplanrealisatie voor elektriciteitsleer, technologie, technisch tekenen, praktijk en stage in bso derde graad Elektrische installaties (opvolging).
- De leerplanrealisatie voor techniek in 1B (deliberatie).

Wat betreft de regelgeving

- De onderbouwing van de B- en C-attesten (opvolging).
- De organisatie van de stagebegeleiding conform SO/2002/09 punt 8.2 (opvolging).

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 2 TSO Bio-esthetiek		X
Graad 3 BSO Elektrische installaties		X
Graad 3 TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen		X
OKAN Onthaalonderwijs anderstalige nieuwkomer	X	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-03-2016 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Martine Zaman de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	